

Навіщо завдавати собі клопоту написанням другої, розширеної і доповненої, версії книжки *Плаский світ* лише через рік після появи першого розширеного видання і за два роки по оприлюдненні оригіналу? Відповім дуже стисло: тому що я міг і мусив. Саме завдяки потужним технологічним силам, докладно описаним у цій книзі, зросла індустрія видавництва й зараз відносно легко переробити цілу розвідку. Це я мав на увазі, сказавши, що можу. Причин, чому я мушу, є вчетверо більше. По-перше, сили, які роблять світ пласким, не зупинилися, коли у квітні 2005 року з'явилося перше видання цієї книжки, і я хотів надалі відстежувати їх і включити до своїх загальних міркувань. По-друге, я хотів дати відповідь на одне із запитань, яке найчастіше ставили мені батьки, поки я мандрував країною, розповідаючи про свою книжку: “Чудово, містере Фрідман, дякуємо Вам за розповідь, що світ плаский — але що мені тепер казати моїм дітям?” У другому виданні я додав досить багато матеріалів про те, якою має бути “правильна” освіта, аби середній клас міг знаходити нові сфери зайнятості, і ще дещо я додав у цьому третьому виданні. По-третє, я отримав чимало вдумливих і корисних коментарів від читачів і оглядачів, тож я хотів включити найкращі з них до книжки. І нарешті, у третьому виданні я додав два нові розділи, присвячені темам, котрі не були цілком зрозумілими мені раніше, а тепер видаються надзвичайно важливими. Один розділ стосується того, як бути політично та соціально активним у пласкому світі. Другий присвячений загрозлившому явищу — як здобути і зберегти репутацію в світі, де всі ми стаємо видавцями, а отже, публічними фігурами.

Ця книжка дала поштовх до написання низки доморощених статей — варіацій на тему “Світ не є пласким”. Вони викликають у мене дві реакції: 1 Серйозно? 2 Коли ви обираєте велику метафору на кшталт “плаский світ”, ви певною мірою поступаєтеся науковою точністю заради кращої зрозумілості пояснення. Звісно ж, світ не є пласким. Утім,

так само він і не круглий. Я став використовувати це просте поняття пласкості, щоб описати, як чимраз більше людей мають щоби́льше рівні можливості підключатися, вільно пересуватися, конкурувати, зав'язувати контакти і співпрацювати з іншими людьми чи спільнотами — а саме це зараз відбувається в світі — аби дійсно допомогати тим, котрі намагаються зрозуміти сутність впливу усіх новітніх технологічних змін. Я не тільки не перепрошую за це, а й уважаю, що з кожним роком дедалі кориснішим стає пояснювати все, що відбувається, у простий спосіб. Коли вживаю слово “плаский”, я не маю і ніколи не мав на увазі “рівний” (як “рівні заробітки”). Йдеться про сплюснення, бо вирівнювальні сили нині надають змогу щоразу більшій кількості індивідів сягати далі, швидше, глибше й дешевше, ніж будь-коли раніше; саме сплюснювальна сила — та зрівнювальна можливість, яка надає все поважнішій кількості осіб засоби й можливість устанавлювати контакт, конкурувати і співробітничати. На мою думку, вирівнювання поля для гри є найважливішою річчю, яка наразі відбувається у світі, і ті, кого опанувало бажання вивчати глобалізацію виключно за торгівельною статистикою, або як суто економічний феномен, і не вбачати в ній процесу, що впливає на геть усе: від впливу особистості на культуру до функціонування ієрархічних інституцій, — не помічають впливу цієї зміни.

Колись я припиню писати цю книжку. А зараз я просто радий нагоді й далі ділитися тим, чого я навчаюся — і тішуся, що сплюснення світу робить це легшим, аніж будь-коли.

Томас Л. Фрідман

Вашингтон

Квітень 2007